

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopolne blagovestne fra-
kirati, naspisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek**, **sredo** in **petek** ter velja za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko
in druge delele veliko več, kolikor znaša poštnina. Naroči: Na leto 17 kron,
pol leta 9 kron 50 vin. Naročnina se pošlje upravitelju, plačuje se vsnaprej.

Za inserate

Se plačuje od vsake pete vrste po 20 vinarjev za vsa-
kokrat; za večje inserate in množično inseriranje
zlasti na pogoj.

**Štajerski narodnjaki in naprednjaki
naročajo in širijo največji spodnje-
štajerski slovenski list**

„DOMOVINO“!
Priporočajte je znancem in prija-
teljem!

„Domovina izhaja trikrat na teden
in stane mesečno 1 K, četrtletno 3 K,
pololetno 6 K.

Čimveč prijateljev si pridobimo,
čimveč ljudi čita naš list, tem
odločnejše lahko širimo in zagovar-
jamo svoje ideje. Naj bi ne bilo
zlasti nobenega slov. inteligenta
vsakega stanu na Sp. Štajerjo, ki
bi ne bil naročen na „Domovino“!

**Uradništvo na Spodnjem
Štajerskem.**

Nemci so napravili iz državne
uprave nemško narodno posost. Ni še
davnega tega, kar so sedeli Nemci na
samo v ministerstvih in na vseh vo-
dilih mestih politične, finančne in
sodne uprave, ampak celo na nižjih
mestih. Najprej so se v tem oziru
oprostili tega nemškega jeroštva Po-
ljaki, katerim je bila dovoljena popolna
samoprava v toliki meri, da je v Ga-
liciji politična postala tudi notranji
uradni jezik. Tudi bog imajo Čehi, ka-
teri si morajo s trudom priboriti vsako
vojnemu mestu na delih in sebi in
svojem številu primerno zastopstvo v
ministerstvih. Nad pol stoletja traja
že ta boj, a Čehi se niso doseli svoje
svrhe in še danes niso popolnoma

ravnopravni niti na Češkem tem manj
na Moravskem in Šlezkem, da o mini-
sterstvih niti ne govorim.

V Dalmaciji vlada v državnih
uradih italijansčina, čeprav je Dalmacija
že zdavnaj priznana kot čisto hrvaška
dežela in so Italijani v tako neznatni
manjšini, da jim ni bilo mogoče pri-
znati po gromem volilnem zakonu niti
enega državnega poslance. Dalmatinski
poslanci so že od 60. let bore za pra-
vice hrvaščine v uradih, no danajša
vlada tako malo spoštuje dejanske
razmere v deželi, da se tem opravi-
lenim zahtevam trdnostno stavi na-
proti, da skusa celo italijanščino, ki
ima v deželi vsaj zgodovinsko pravico,
nadomestiti z nemščino ter ji z na-
meščanjem nemških uradnikov gladi pot
v državne urade.

Pri nas na Slovenskem je še bolj
žalostno. V naših deželah so vedno
vladali bodisi nemški ali pa laški
uradniki in ta tuja vlada je ostala
še do danes v veljavi. Na Kranjskem
in Primorskem smo priborili slovenščino
v državnih uradih nekoliko pravic,
a boriti se nam je bilo in se nam je še
z naravnost nečuvnimi težavami.
Trezen človek, ki ve, da ima država
edino ta namen brniti skupne koristi
svojih državljanov ter jim zagajati
varnost osebe, imovine in pravic, se
prine kar za glavo, če pomisli, da se
je vnel pred par leti v Piranu pravi
pravecni upor ali punt zaradi skrom-
nega dvojezičnega napisa na sodnem
postopku. Koliko se je nagovorilo, na-
hujšalo, napisalo zaradi dveh sloven-
skih ali hrvaških besed, celo kri je
tekla, ljudje so bili zaprti — za to za
vsakega človeka z zdravim razumom

sanjoposebi smešno malenkost. Pa tudi
avstrijsko uradništvo na najrjajih in
odličnejših mestih je istakto težko
dostopno vsaki zdravi misli in pamet-
nemu činu. Ko je bilo prisiljeno do-
voliti, da se pri sodiščih pišejo s slo-
venskimi strankami slovenski zapisniki,
je hotelo rešiti „princip“ nemškega ali
„italijanskega“ sodnega jezika na ta
način, da je z neverjetno zagrizenostjo
in besnostjo zahtevalo, da mora nositi
vsak slovenski zapisnik nemško ali
laško glavo in rep (t. j. zahtevalo je,
da se zapisniki s slovenskimi strankami
začenjajo in končujejo s stereotipno
uradno floskulo v „sodnem jeziku“). Te
modre in zelo učene burokrate ni to
prav nič motilo, da je ta njih zahteva,
za katero so prešli hektolitrate črnila in
napravili veliko zdržabe v deželi, na-
ravniost ljudstva trgoglavost; ne, pro-
glisnost se celo bogovi zamenjajo, kaj
še je proti burokratski omejenosti,
nemski načelnosti ali italijanski strast-
nosti. Kdor pozna te nasprotitve, vedel
bode vsaj približno ceniti tedve, katero
mora Slovenci premagati, da si pri-
bore malo ose ravnopravnosti, ki jim
je zagajena v osnovnih državnih za-
konih. Na Koroskem ni še o tej ravnop-
ravnosti ni duha ni slaha in vsak, ki
bi kot Slovence zahteval svoje pravice
v državnih uradih, bi bil proglasen na-
ravnost za pantarja in klicala bi se
proti njemu policija na pomoč.

Na Štajerskem ni mnogo bolje.
Boriti se moramo za vsako še tako

neznatno pravico, za vsak napis, za
vsak poštni pečat in postnega upravi-
telja: vse te drobnice se nam dajejo
kot kakake politične koncesije in mi
je kot take plačujemo. Vsak pameten
človek pa ve, da je vse to samo dr-
žavni upravi na korist, katere tim
boljše in točnejše izvršuje svojo nalogo,
čin popolnejši je njen upravi aparat.
Da pa temu državnemu aparatu še
njegovo mnogo manjka do popolnosti,
to je vsakemu nemenu že zdavnaj
juno. Kako bi tudi bilo drugace?
v državi, v kateri ima nemška manjšina
v svoji posodi dovet ministerstvih por-
tfejev, v ministerstvih vsa mesta sek-
cijskih načelnikov, ministerstvalnih in
sekcijjskih svetnikov, ogromno večino
ministerstvalnih tajnikov in podtajnikov
in ostalega uradništva, kateri se lahko
z svo silo uprejo in onemogočijo izvr-
šitev ministerstvalnih narekov, ako je ta
Italijani Slovani. O tem nas je dovolj
juno posli sekcijski načelnik Wagner,
kateri je nebrigaše se za narobe živ-
nega trg. ministra Forta na svojo post
izdal nemške jubilejne postne znamke.

Z nezakovitvijo nemškega mini-
sterstva se je moč nemških uradnikov
še potojila. Vsak minister je obvezan
predložiti svoj predlog pred vsakim
imenovanjem nemškemu ministru na
opogled in brez vrednosti ali proti volji
nemškega ministra ne more biti imen-
ovan v nobenem področju državne
uprave noben konceptni uradnik od vi-
šjavnega razreda vspe. Da se pa
nemski minister ne briga samo za imen-
ovanje konceptnih uradnikov, ampak
za imenovanje vsakega računskega,
postnega, davčnega in katoliškega
uradnika, za to skrbe nemški narodni

LISTEK.

Zvonikar.

Poljsko kaplani Henrik Stankiewicz. —
Poljski J. Głogacz.
(Dolp.)

Šla sva v cerkev in razkazoval
mi jo je res iz celega srca, sicer ne
tako natančno, kakor mi je objubil,
ker so njegove misli pobilete Bog ve
kam v mlada leta in rojstni kraj.
Ogledala sva si torej cerkev in zakri-
stijo precej površno, pregledala slike
v oltarjih, stari gotski triptihon, rene-
sančne grobove vitevov, ki so se nek-
daj „grozili svetu“, kelibe, monstrance
in celo majno obliko, ki leži še nekaj
let v zakladnici in potem sva še šla
ogledat stolpe, med katerimi je bil
eden zvonik s precejšnjim številom
vetrih in manjših zvonov.

Opozoril sem starca na njih šte-
vilo in velikost nekaterih, kar ga je
očividno veselilo, ker je rekel:

— Ej, daleč bi moral iti, kdor bi
hotel najti tak zvonik in take zvone.

Ti zvoni pa so tudi svoje veselje. Ne
morem nič reči... ljudje so tukaj
dobri, kot imam miren in še mal do-
bodek. — Tukaj je začel govoriti bolj
tiho in se ozirati na vse strani — res,
ali včasih mi je tako hudo, da bi se
razjokal, in če ne olajajo sebe žalosti,
pa je še huje.

— Razumem, razumem...

To je ravno tako, kakor je bilo
po zimi leta 63. po gozdih. Pokrijel
se s kožuho in posteljel se s plaščem,
ti je trdo: če pa si posteljel s ko-
žuho, pa je zebe. Ni eno ni drugo
ni dobro. Vedno te kaj jezi. Svoj dom
je pač svoj dom in nekaj vreden.
Tukaj ga imam. Drugena je tuje, če
komaj malo pogleda čez meje svojega
okraja, a jaz sem tukaj daleč, daleč!
In če človek pomisli, da ne bo nikdar
več videl domačega polja, no gozda,
ne vode, ne človeka in da ne bode
pod domačim križem počivala njegove
stare kolce, potem se mu ždi, kakor
bi mu kdo sogel pod rebra in na
stinil srce. Ne stiskaj me ti žalost,
ni strajke, ker me tako leta dovolj
tlačijo.

— In zvoni — sem vprašal — so
vaša tolzba. Kako?

— Zato, gospod, ker gre glas
zvonov daleč, daleč na vse strani.
Ljudje ga že ne čujejo več, a on še
leti in leti po zraku, ker ima dovolje-
nje da gre do nebes. Jaz pa mislim
da ni bode, ko bom umrl, zvonili in
nemljeni Bog bo mogoče dovolil moji
duši, predno jo bo obsodil, da bo z
glasom zvonov pobelila na nalo Litvo
in se tam vsaj eden dan razveselila,
kakor uboga siva vrana ali lastavica,
ki prileti tam od morja. Usmiljeni Bog!
dovoli vsaj, da se od nje podorim in
je blagoslovim.

Tukaj je umolknil, le njegove ve-
like oči so se zamigile, meni pa so
nebote prišle na misel o tede Mickie-
wiczeve besede:

„Litva, domovina moja, ti si kakor
zdravje, kako te mora ceniti, zve samo
oni, ki te je izgubil...“

Žalujejo, sklicujejo ob čast nevarnosti
in nosijo molitve, tožbe in žalobne
Bogovi od zemlje k nebesom.

— Ali imajo vsi zvoni — sem ga
vprašal — svoja imena?

— Ne — je odgovoril zvonikar.
veliki imajo, mali pa ne. Ta največji
se imenuje Jan. In kak glas ti ima!
Ko zapeči se kar stolp trse in vse
kavke in golobi se vzdignejo s stebre
in slemena, dasi se že od nekdaj vje-
niti. Ta drugi se imenuje Andrej, stari
pa ga, ne vem zakaj, imenuje Rumbik.
Temu malemu pa sem sam dal ime
Terka.

— Zakaj tako?
Starce se je nasmehnil, kako bi
ga bilo malo sram:

— Drugemu tega tako ne bi po-
vedal, ker je čudno govoriti o takih
rečeh, ali vam moram vse priznati? In
raznih pečij sem na Litvi jedel vseh
in na Zmudji, torej sem tudi en čas
prebival v Velkomorju. In todaj je bila
tam gospodična Terka Slepocična
tako lopa, da ji je težko bila kaj-
enaka na svetu. In ne le lopa, ampak
tudi glas je imela tak, da če je go-

sveti na Češkem in na Štajerskem, voditelji nemških strank, predsedniki raznih političnih in strokovnih društev. In tej krasno izvedeni in točno delujoči organizaciji se imamo zahvaliti, da se slovenske dežele prepravljajo z nemškimi uradniki. Nemci ali nemškotariji so pri nas namočni in deželni predstojniki, predsedniki deželnih nadzorstev, deželni in okrajni sodišči, deželne sodne svetnice, tajniki i. t. d. Nemci vsi politični in finančni uradniki in to ne samo na največjih in visokih konceptnih mestih, ampak tudi v računskih oddelkih, davčnih, poštnih in pomožnih uradih. Vse, kar je slovenskega, se odziva od služb, zapostavlja, zbada in žali, prometa v nemške kraje. V tem delu se je izredno sponesel tudi stráževanje, ki vlada v raznih deželnih centralah in ki pušča same člane svoje klike k beljim mestom. Tudi na cerkvenem polju se dežele bolj nevdavljajo nemški upravljalci. V Trstu je Nemec Nagl škof in nemško ministrstvo bo skrbelo za to, da sede v bodoče Nemci na škofarstevski stolci tudi v Mariboru in drugod, kjer sede sedaj še možje, rodni Slovenci.

Da ni v mojih besedah preterano, naj navedem v dokaz razmere pri davčnih uradih na Spod. Štajerskem.

Nedavno je bilo imenovanje v davčni službi. Deželno finančno ravnanstvo je imenovalo davčnim upraviteljem za Konjice g. Ulma iz Judenburga. Ta moč je še do avgusta t. l. služboval v Mariboru in je bil potem premeščen v Judenburg. Moč je pri nas poznan kot zagrozen Nemec in je bila njegova promitvenost v čisto nemški Judenburg popolnoma v redu, tam je bil med svojimi, tam bi ugovora narodu razmetost pač nikogar ne izvala, nikogar ne žalila. Pa ne, zaželelo se mu je po naših krajih, v katerih bi rad zopet izražal svojo nemško narodno misjo. Zaprošil je v Konjice in utemeljil svojo prošnjo s tem, da ne bi rad v Judenburg pozabil slovensčino. In deželno ravnanstvo je tej prošnji ugodilo in ga imenovalo, čeprav je bilo za to mesto več starejših slovenskih prosilcev. V čevanjem interes se je izvirilo to imenovanje in pod čevajm vplivom? Odgovor je lahek. Zagrozen Nemec pošilja na slovenski Štajer, Slovenci pa sede v čisto nemških krajih, kakor Tobias v Mariboru Celju, Postrašnik v Schladmingu, Anžel v Avsee. Knez v Voran itd.

Pa to ni še dovolj, da imenujejo Slovence v nemške kraje, kjer jim je

življenje na vsak način težje nego na domačih tleh, za svoj greh, da so Slovenci, se pokorijo tudi na ta način, da nikogar ne morejo spoznati nad 9 čin razred.

Na Štajerskem imamo 14 višjih davčnih upraviteljev v 8 čim razreda, med temi ni niti enega Slovence! Pa tudi glede davčnih upraviteljev v 9. čim razreda nismo mnogo na boljšem. Slovenski davčni upravitelji sede po navadi v najslabših krajih, dočim so v Laškem, Celju, Konjicah, Šlov. Bistrici, Šlov. Gradcu, Mariboru, St. Lenuatu, Rogatecu, Ormožu, Ljubnem in Radgona sami nemški davčni upravitelji in po navadi tudi nemški kontrolorji, ki aiti slovenski ne znajo. Slovenske davčne upravitelje imamo samo v Brezicah, Kozjem, Sevnici, Vranskem, Šostanju, Šmarja in Gorčici. So li same ti kraji slovenska posest? In kako dolgo bodo tudi ti bori ostanki še v naših rokah, ako se sistematičnemu pomenjavanju nemškega ministrstva, nemške deželne centralne, nemškega narodnega sveta, nemških državnih poslanecov in voditeljev, nemških političnih in strokovnih društev in stricstev pri deželnih centralah ne postavimo v bran? To je samo en vzgled pri davčnih uradih, kako se godi pri drugih finančnih uradih, pri pošti i. t. d. o tem niti ne govorimo, kako v konceptu finančnega in postnega ravnanstva, kako v sodni pravi, o tem vse vsak, da se nas v teh strokah prezira in zapostavlja in nas naračaja z vsemi sredstvi odziva s Štajerskemu. Nemci dobro vedo, da je ta način vstvarjanja umetne narodne posesti najboljšje sredstvo pomenjavanja, zato so je razvili v sistem in ga dvignili na najvišjo stopinjo dorrsenosti. Čas bi bil, da se tudi Slovenci združimo in mrtvilo in se začne energično braniti, sicer bode prepozno.

Našim poslanecem bo kmalu zopet dana prilika pokazati svojo politično spretnost in bistromost. — Nemški agrarci in nemške napredne stranke imajo v kabinetu tri zastopnike. Pri glasovanju za nagodbo so oddali pa za te svoje tri ministre skupaj 24 glasov! To razmerje je naravno nerazdržljivo ter služi v zasnehi parlamentarnosti Beckove vlade; rekonstruiranja kabineta je neizogibno in pri tej priliki bi moral baron Beck, katerega čaka sedaj še rešitev tretje in in najtežje postavljene si naloge: rešitev narodnostnega vprašanja v Avstriji, naše zahteve tudi upoštevati. Zastopstvo Jugoslovanov v sveta krono

in nasi geografski legi in naši važnosti primeren vpliv na državno upravo nam mora Beck priznati, ako bodo naši poslanci obeh klubov znali s potrebno energijo uveljaviti te naše zahteve. To naj jim bude sedaj, ob 12 uri najvišji namen!

Zaupni shod narodne stranke za celjski deželno-zbornorski volilni okraj.

Ni bilo veliko božanja za ta shod in vendar so se zbrali večeraj v celjskem „Narodnem domu“ v častnem številu najpripravljeni možje iz celjskega deželnozbornorskega volilnega okraja, da premotijo najbolj pereča tekoča politična vprašanja in da zavzamejo svoje stališče glede volitev v deželni zbor. Na shodu je vladala najlepša edinost in sloga. V naslednjem na kratko najraznejše momente zborovanja.

Shod je otvoril in pozdravil gosp. dr. Kukurer in predlagal dnevni red, kateri se je tudi sprejel. Nato je udeleževal z dr. Božić stranke poslancev Jezovnika, Robleka in dr. Pleja proti nagodbi. Njegova izjavanja so se večinoma krila s tem, kar je „Domovina“ že večkrat pisala. Nato so izrekli zagnaniki zagnanje poslancev Robleka in Jezovnika, čemuž glasno in navdušeno odobrili njuno glasovanje proti nagodbi ter obsodili postavljene poslancev „kmečke zveze“ kot škodljivo našim narodnim in gospodarskim koristim.

G. dr. Kaban je na kratko omenil boj hratskega hratskega naroda doma in v Budimpešti proti madžarskemu nasilstvu. Sklenila se je s splošnim pritjevanjem sledeča rezolucija, katere se je sporočilo brezovno dr. Medaković v Budimpešti:

„Slovenska narodna stranka na Štajerskem izraža hratskemu hratskemu in srbskemu narodu svoje simpatije v borbi proti madžarskemu nasilstvu, in njegovi delegaciji v državnem zboru svoje občudovanje nad junaki in vstrajnim bojem za svoje pravice.“

G. dr. Božić se je dotaknil zadnjega govora ministrskega predsednika glede narodnostnega mira in obljube glede okrajni v prestolnem govoru. Glede narodnostnega mira je odločno poudarjal, da se ne sme skleniti samo med Čehi in Nemci, temveč tudi med Slovenci in Nemci. Ker je to

vprašanje neizmerno važnosti za slove, kulturni in gospodarski napredek, počejanje narodna stranka, da se na poveljstvo vsi slovenski poslanci z vso vmo. Glede okrajni zahteva narodna stranka, da se v jedno ali dva evnt. spojednostajski okrajni pritegnejo vsi Slovenci, kolikorli stnujejo v veliki močini. Rezolucijo objavimo prihodnj. Odposlata se je načelnikom vseh slovenskih državnozbornorskih klubov.

Obširno se je ukvarjal g. dr. Kukurer z volitvami v okr. zastop. vrstno je opisal nasilje in krivico, katere se je godila Slovincem pri volitvah iz veleposrestva v okrajni zastop in izvala silno oporenje zborovalcev. Odločno se pričakuje, da vlada teh nezakonitih volitev ne odobri, ako pa bi hotela to nemškemu celjski mešanom na ljubo storiti, je pričakuje najhujšega odpora v cellem okraju. V tem so si vsi Slovenci edini kakor en moč. Sklenila se je sledeča rezolucija, kateri izrazi posebno odposlanstvo okr. glavarja:

„Z ozirom na dejstvo, da je prišlo pri volitvi zastopnikov celjskega okraja v veleposrestvo do volitve komisije z zroblem je vsled priznane krivde vlade, ki je zavrnila opravičeno zahtevo svoj lastno namo zaradi izbrisa slovenskega veleposrestanika Antona Pazarinca uradno popraviti, z ozirom nadalje na odločno kršenje zakona in nasilno razveljavljanje glasov občine Levec, Pranceševih deditev in dr. Ivana in Adele Dežko s strani sodajnega in bivšega celjskega župana, z nadaljnim ozirom na dejstvo, da se izkazuje trditelj, da Nemci plačajo v celjskem okraju več davke kakor Slovenci kot plitva izraza in ker nemškimi mešanom ni leželo na tem, da bi njih izvoljenici vodili okrajni zastop celjski v srbo vsemu prebivalstvu koristnega javnega gospodarstva ampak so nemški meščani s pokanjem toplicev slarili svojo nasilno zmago kot zmago Nemcev nad petindevetdesetstotno slovensko večino prebivalstva, izjavljajo danes zbrani zagnaniki narodne stranke celjskega okraja, da volitve z dne 16. decembra 1907 nikdar ne bodo kot veljavne priznali in nikdar se bodo sodelovali pri sestavitvi okrajnega zastopa, kateremu bi pripadali dne 16. decembra izvoljeni zastopniki veleposrestva. Zbrani zagnaniki vladi odločno odsvetujejo, da bi poskusila v začetih let volitev slovensko prebivalstvo celjskega okraja siliti k sestavitvi okrajnega zastopa na tej podlagi, ker bi morali z ozirom na nasprotno posto-

vorila. Človek ni vedel, ali poje škerjanc ali pa govori grešen človek. Bila je plemenitoga rodu in bogata. hčerka markala Slepca, tako da nisem mogel niti misliti na njo, dasi sem slahčič. Kakor bi se človek zagledal v zvezdo na nebu! Gledal sem torej od daleč na njo, kakor na kako sveto podobno. In ko sem po 1863. letu prišel sem in prvokrat čul ta zvonček, so mi je skoraj srce škrdilo in zakrčilo sem: — gospodična Slepčevna. Zato sem tudi temu malemu zvončku dal ime Terka. Vsi drugi zvonci so mi ljubši, a ta mali mi je najljubši.

— Ali še živi gospodična Slepčevna?

— Nikoga nisem mogel vprašati, jeden pa, ki sem ga vprašal, ni vedel. Gotovo se je omožila, mogoče še živi, mogoče je že umrla, ali, če še živi, potem se je morala zelo spremeniti. Nad štirideset let ni nobena mladost.

Tukaj je globoko zavzdihnil in zmolknil:

Na stolpu je udarila ura tri. Šla sta s stolpa in ker ni hotel starec

vzeti od mene, ki sem pisal o Litvi, nobene nagrade, sem ga poprosil na steklenico meda in na daljši razgovor k bližnjemu trgovcu.

Dasi je Litvina vedno laket nad zemljo, a dva lakta pod zemljo, vendar je imel do mene posebno zagnanje, tako da sem v pogovoru zelo mnogo zvedel. Sicer se je starina vedno ogledoval, dasi v sobi razen naju ni bilo nikogar drugega in včas je po nepotrebnem začel govoriti bolj tiha, prižal mi je pa, da ne stanuje takaj pod lastnim imenom, dasi ima papirje v redu. Za leto 1863. se sicer ni treba več nikogar zagovarjati, a ker so ga takrat pridno iskali, je raje oprezen: „kdo bi jim tam zagnal!“ — Zaradi tega privzetega imena je imel mnogo skrbí in veliki nepravice, posebno takrat, ko je smel njegov opec, ki je na Litvi zapustil precejšno premoženje. Ta ujez je bil močnej in tudi zelo oprezen človek, celo tako oprezen, da je hotel, ko je bil bolan, imeti že potrdilo o svoji smrti. „... ker če niso papirji“ v redu, bodo vse raznesli“. Nikakor si ni dal razločiti, da se mu dokler še

živ, ne more dati potrdilo, da je umrl. Na vse zadnje je papirje vendar zapustil v redu, nekaj so sicer „agrabili“, a vsega niso mogli raznesti. In kako je potem mogel dobiti svoj del človek, ki je bil doma obsojen na smrt in se je v tužini skrival pod drugim imenom K ureči jo bil v Grodnem bratov sin, ki je dodržno vzal, je pripeljal v Kraljevo in poštno oddal vse svojemu stricu.

— Zaradi tega — je konfal starec, svoje pripovedovanje. Vse prosim zelo lepo, da ne poveste nikomu, kje ste me videli in kako se imenjem. Če zvedo za to, mi takoj vzamejo, a ker so je nekaj prinesel.

— Torej ste bili leta 1863. vendar obsojeni na smrt? — sem ga vprašal.

— Kdo pod Muravjevim ni bil obsojen? mi je odgovoril. A še predno sem bil kaznovan, so me že obsili.

— Kako? — Tako. Potoval sem z nekim Židom, kar so nju napadli kozaki in obo obsili. K kraji je prišel gospod Narbut, ki je kozake odgnal; naju pa so rešili.

— In prišli ste zopet k sebi?

Pogledal me je začuden, da more človek, ki piše knjige, tako neopametno vprašati.

— Ako ne bi prišel zopet k sebi, kako bi sedaj govoril z vami?

— Res, res, ali kako se je to zgodilo?

(Dolge prihodnje.)

Koledar ogrskih Slovencev.

Ko ti se bilo dalo kdaj dočeti zjedinenje vseh avstrijskih pokrajin v kolikor tvorijo danes slovensko zemljo, nepravno bi danes ne govorili o tolnem Korotanu, niti ne tolik, da se pomika štajerska slovenska nemška meja vedno bolj in bolj proti jugu.

Da smo avstrijski Slovenci po kroninah ločeni drug od drugega nam je v veliko škodo — a kaj pomeni, če ločijo narod državne meje, čeprav umetne, to čutijo tudi veliki narodi. Za Slovence je to gotovo tragična točka, tragična tembolj, ker se jo vrha tega že poklicanih faktorjev oprilela neka fatalistična brezbriznost.

panje vlade nasproti nemški manjšini ob priliki zadnjih volitev v okrajni zastop celjski, vsak poskus svestljivega nasprotja načela zoper Slovence smatrati za pristranost, zoper katero bi se vse slovensko prebivalstvo celjskega okraja z vsami postavno pristupnimi sredstvi uprlo."

Nato se je pretresalo vprašanje volitev v deželni zbor. Ker so se zastopniki vseh okrajev s očitano in navdušeno izjavili, da stranka mora stopiti v volilni boj, se je vprašalo za predloge glede osebe kandidata. Žepan šentjurške okolice, gosp. Blaž Urlep je očitno naloge kmečkega poljanca v deželnem zboru in predlagal nato kandidatom g. Josipa Zdeliča, posevnika na Penkvi. S tem se strinjata tudi posevnika Dolinar in Dramelj in Goslavšek in Griz. Ker se izjavijo tudi zastopniki ostalih sodnih okrajev za to kandidature, se proglasi kandidatom narodne stranke za celjski deželno-zborni volilni okraj

g. Josip Zdelič, posevnik na Penkvi.

Čvrst in siguren nastop g. kandidata mu je takoj pridobil simpatije vseh zborovalcev. Na posamezna vprašanja je odgovoril na splošno zadovoljstvo. Glede šolstva je omenil, da ne gre delovati za skrajšanje šolske dobe in da moramo "truditi se za polabljanje temveč spopolnjevanje šolstva."

Izjavil je, da je bil odločen pristati stranke od njenega prvega načelna. Pričakovati je tedaj, kakor je omenil g. dr. Kukovec v zaključnem govoru, vztrajne in krepke podpore vseh strankinih pristave v volilni borbi. "Na delo!" s tem klicem so se razili zasedniki. Škod se častno pridružuje ostalim strankinim shodom: storilo se je mnogo potrebnega in koristnega narodnega dela. Stranka se je pokazala na vrhni ljudske in narodne stranke — zato dober utis zborovanja ne izostane.

Politični pregled.

Domsko deželo.

Volitve v delegacije so izvršene in Nemci najbolj trpko občutijo uspeh teh volitev. Do sedaj so imeli Nemci vedno po 19 delegatov, sedaj so Slovani tudi v delegacijah v večini. Razmerje glasov je tole: Nemci je 13, Čerbov 8, Poljaki 7, Jugoslovani 3, Rusin 1, Italijana 2, Romun 1, soc. dem. 4. V slo-

Nasproti Radgolu ter Ljutomeru onstran avstrijskih mej jih živi še približno 100.000, ki so sam brajo po krvi in — jeziku. Tudi ti imajo svojo zgodovino, mično, častno, gotovo častno in lepo, nego je njih sedanje življenje, ko se jih šteje od vladne strani med tiste "narodnosti", ki stoji še z jedno nogo v madjarskem kraju. A vendar še žive ogrski Slovenci, čeprav je doma v zasebnem življenju; politično so mrtvi.

Le prav malo slovenskega se nahaja v tej deželi konstitucionalnega absolutizma. Že dva politična časnika so imeli ogrski Slovenci, danes nijednega ni več.

Pred petimi leti je zagledal bel dan 1. letnik kolektarja ogrskih Slovencev. Nedavno tega je izšel V. letnik, naslovljen: "Kalendar najzrejšega srca Jezusova na 1908. leto. Cena 60 šilero (vinarjev). Szombathely, Cerkvena tiskarnja.

V prekurzskem ali bolje ogrsko-slovenskem narečju napisanih sestavkov raznih povdominskih pisateljev pač ne smemo meriti z merilom, primernim

vanskih krogih je bila izražena želja, naj se predsednikom voli Slovan in predlagan je bil dr. Kramar; klerikalci so postavili klerikalca dr. Fucha. Člana gospodke zbornice svojim kandidatom, izid volitve predsednika je odvisen od Poljakov. Po dosedanjih skrajnih s Poljaki soditi, bodo ti glasovali prej za nemškega klerikalca dr. Fucha, nego za mladočeha dr. Kramarja. Slovenski delegati bodo dali izjavo proti pruskim protipoljskim zakonskim predlogom in so pozvali krišč. socialce, naj se jim pridružijo. Nemški poslanci vseh strank so se 19. t. m. o tem posvetovali.

Češki radikali so vsmaknili svojih 37 novih predlogov ter s tem omogočili razpravo o proračunskem provizorju. Storili so to, ker je Beck izjavil, da bodo vlada storila potrebne korake, da zaprejo podraževanja premaga in da pride tudi Chocov predlog o znižanju davka na sladkor čim prej na dnevni red. V seji dne 19. t. m. je spregovoril baron Beck in razvil program vlade za bodočih deset let. Objubil je velikim in malim strankam, velikim in malim narodom, deželan in stanovom toliko dobrega, da se nam zdi doba 10 let skoro prekratka za izvršitev in spoštitev vseh obljub. Kot prvo in glavno nalogo sedanje dobe je označil ministarski predsednik povoljno rešitev narodnostnega vprašanja ter je apeliral na vse stranke, naj vlado v tem podpirajo ter ji pomagajo rešiti to vprašanje kos za kosom, v kar treba dobre volje in potrpljenja. Glavni del narodnostnega vprašanja je češko-nemški spor. (Bojimo se le, da če se narodnostno vprašanje reši po tem programu, se bodo na nas Slovence čisto pozabila. Nemški program je tak: Poljake se pustijo prosta roka v Galiciji, jezikovno vprašanje v Dalmaciji se reši zase, tako tudi Češko, a tem bi dobili Nemci pristo roko nad Slovenci, katere bi jezikovno ravno tako tlačili in zatirali ko Poljaki Rusine v Galiciji. Naloga naših politikov je, da to zaprejo in in da si v tem oziru zagotovijo sodelovanje rusinskih, čeških in hrvatskih poslancev, sicer ostanejo na cedilu.) Nadalnja naloga vlade je presnova politične uprave in ustroj krajnih zastopov, kateri bi naj tudi služili kot pripomoček pravične rešitve jezikovnega ali narodnostnega vprašanja; nadalje ureditev uradnega vprašanja in imenovanja uradnikov, iz katerega se delajo dandanes politična vprašanja;

*) Glej današnje poročilo o zasednem šolske Narodne stranke!

našim razmeram. Vsekakor pa moramo priznati pisatelju — kj., ki je sploh spisal pretečni del "Kalendarja", da pozna svoje bralce, česar o ostalih pisateljih ne moremo trdit. — Kj. — kaže priporočeni talent, žeteli bi bilo le, da bi pogledal nekoliko k Jurčicu, Krsniku. Nekateri spisi kažejo preveč subjektivnosti. — Kj. — se je sicer skušal ubraniti, čeprav se mu ni docela posrečilo, tudi o prečitani tendencioznosti velja isto, čeprav ga je v tej napaki prekosil marsikateri drugi pisatelj Kalendarja.

"Kalendar" je pisan v madjarskem pravopisu, za to je pač umljivo, da se pri nas, ki nič kaj ne častimo madjarske kulture ni mogel razširiti.

Raznovrstnost, pri naših kolektarjih neznana čednost, je "Kalendarja" gotovo le v prid, tudi alike pripomorejo k razširjevanju kolektarja.

Motilo nas je preoblihi madjarizmi ter naravnost neverjetni nemizmi. V tej publikaciji se nahajajoče slovenske besede pa, ki jih sicer ni siliti razven med ogrskimi Slovenci nikjer, bodo

ustarovev delavskega zavarovanja in osnivanje starostnega zavarovanja; skrb za povzdigo poljedelstva, obrti in industrije tako, da bodo vvoz poljedelskih pridelkov čedalje manjši, izvoz industrijskih izdelkov čedalje večji, naša trgovska bilanca uglednejša, naše gospodarstvo samostojnejše; pravična reforma davkov, znižanje davkov na stavbe in pravičnejša razdelitev davčnega bremena na razne sloje prebivalstva, saniranje deželnih financ. To so glavne točke vladnega programa, vredne truda najboljših v državi in mi želimo, da se Becku posreči svoje obljube izvesti.

V seji dne 21. t. m. je bil sprejet proračunski provizorji. Nato je prišel na dnevni red predlog o znižanju davka na sladkor, ki je bil tudi sprejet. S tem bi bilo ustroeno želji najširših krogov prebivalstva — toda stari in bogati gospodje v gospodski zbornici so drugega mnenja, spirajo se znižanju tega krivičnega davka, kateri ostane v kljub volji parlamenta še v veljavi! Taki prijatelji ljudstva so ti "rojeni voditelji narodov".

Delegacije so imele 20. t. m. svojo prvo sejo. Predsednikom je izvoljen klerikalac dr. Fucha. Dogovorjeno je bilo, da se bodo vsako leto, ko pripade predsedništvu delegacij članu parlamenta (toda je predsednik član gosp. zbornice), menjavala enkrat Nemec, enkrat Slovan, isto tako se bo vrstilo predsedništvo vojnega odseka.

Dopisi.

Iz Petrovca. V Petrovcah se nahaja kmetijsko in bralno društvo "Gospodar", katerega so svojčasno vsebinski in blagi domoljubi v lepi slogi in vzajemnosti z namenom, da se naj v njem združijo in zbirajo vsi domači kmetje in da naj delujejo v tem društvu složno za kulturni in gospodarski napredek našega domačega prebivalstva in cele občine. Predsednik tega društva je petrovski župan gosp. Anton Koren, kateri se je popolnoma oddal klerikalni komandi in prišlo je tako daleč, da vlada v navedenem društvu dandanes "znani" kaplan dr. Jancić. Temu kaplanu in političnemu agitatorju se je posrečilo združiti svoje "deklirano društvo" s kmetijskim društvom "Gospodar" in napraviti iz navedenega kmetijskega in bralnega društva navadno klerikalno društvo, katere tako pleše, kakor kaplan Jancić žvižga in njegov "Bogoljub" piše.

Društvo "Gospodar" ima v Petrovcah tudi neki oder za igre in predstave kaplanskega dekleta, ker so pa tiste "ljube" deklirane predstave jako redke, se je vris požarna bramba iz sosedne Arjavci obrnila do društva "Gospodar" s prošnjo, da se naj dotični oder in soba požarni brambi za eden popoldan prepusti za neko predstavo v korist požarne brambe v Arjavci. Odbor društva "Gospodar" kateri je imel pred kratkim pod predsedstvom župana Korena in njegove desne roke kaplana Jancića sejo, pa je prošnjo požarne brambe odbil in s tem dejanjem vsled tega razburjenim petrovskimi občanom pokazal klerikalno ljubezen do bližnjega v najzlastnejši luči! Isti, kateri je tedaj poteval po lepi slovenski "Rožni dolini" na Koroskem, je tamkaj videl, da ima skoraj vsaka vsa svojo požarno brambo in z zadovoljstvom citamo na lesenih stolpih tamonjih požarnih bram napisano grolo oglaševanje: "Bogu v čast in bližnjemu v pomoč!" In po tem lepem geslu je od nekdanj deloval vris požarna bramba v Arjavci, katere je daleč na okrog znana kot ena najboljših v Savinski dolini. Ni še tako dolgo, ko je goril v sredi Petrovca stojišč hmelje župana in predsednika "Gospodarja" — Antona Korena in tedaj so bile Petrovce v največji nevarnosti. Tedaj je bila požarna bramba iz Arjavci kot prva na mestu požara in si samo rešila Komuniste domacije ampak cele Petrovce. In dne 12. t. m. je petrovski župan Koren v zvezi s svojo desno roko kaplanom Jancićem izrazil požarni brambi svojo zahvalo s tem, da je prošnjo vris požarne brambe odbil. To je klerikalna hvalečnost in ljubezen do bližnjega! Rojaki to si hočemo zapomniti!

Konec stavke v Trstu.

V Trstu, dne 20. decembra.

Valed moje govorila v tem listu o stavki težakov, se je obregnila "Edinost" v "Domovino". Ne more biti dovolj razumljivo, zakaj razna občitanja in sumničanja — vendar ne iz neravnosti, ker se je povzpela "Domovina" z zadnjem časom, kar se splošno priznava, mnogo nad občini nivoje slovenskih listov, seve tudi nad "Edinost". — Stavka težakov je za ključna danes v četrti in sicer z mnogo strankinjo. Z delodajalci je bil sklenjena dveletna obvezna pogodba glasom katere se zboljša plačkom dnovala medza za 20 v; delavci ča se znita dvoerov za pol ure, zavarovanje proti neugodam ima biti obligatorno, pri izdaji legitimacijskih delavskih listih ima kontrola edino le socialistična

madjarske narode. In Slovenci ne bodo izvesti.

Poleg Kalendarja izhaja še nek pobožen list v tamonjem narečju za vgrske Slovence. Letos konča že svoj 3. letnik. "Nertepno Poprieta Devica Marija, Zmoznava Gospa Vograska", izdava ga gosp. Klek Josef, plebanos (župnik) pri Sv. Sebestijanu (P. Raty-tanec, Vasmerje). Za celo leto (12 št.) stane 2 K. Priporočamo list osobito našim duhovnikom.

Stajarski Slovenci dolžnost je, ne pozabiti bratov onstran mej. S podpiranjem sicer se slabotne literature ogrsko-slovenske bi se dalo bratovski ljubezni realne podlage. Naj preze šibernik slobo stran tih spisov, zlasti naj ne moti napredka preokrevna vsebina. Uprav, ker ogrski Slovenci ne producirajo sicer ničesar poleg tih malenkosti, nas mo, aje navditi tudi to z veseljem. Ne bilo bi čudno za nas, ko bi se ne spominjali bratov v onostranski polovici naše monarhije!

Kdo bi se tem čutil?

Danes je cerkev napram ogrskim Slovincem še precej prijazna, a ostane-li to še v bodoče? Iz posebnega razmerja cerkve do ogrske države se bo še poridilo marsikatero gorje za ne-

— **Iz Št. Jurja ob Jutni zelezneli.** Marsikaj smo že ustanovili v lepem našem trgu — a na nekaj zelo potrebnega smo pozabili, na šolsko kuhinjo v poselnem času. Otroci prihajajo podirajo roko daleč v mrzlu v šolo in na ta način ostanejo 9—10 ur brez tople, marsikateri tudi brez vsake hrane. Da taki otroci trpe telesno, je vsakomur očitno; da se pa tudi v šoli ne doseže bogve kaj z njimi, bilo gotovo potrditi gre. Metelji. Zato bi bilo zaleteti, da bi se zanimali vsi Šentjurčani in okoličani za napravo šolske kuhinje, vsaj toliko, da bi dobili otroci tople juhe ali pa tople prikuhe. Ako je drugod, kjer so ljudje mnogo siromašnejši, kaj takega mogoče, zakaj bi pri nas ne bilo? V prvi vrsti bi seveda zadela učiteljsko nalogo storiti potrebne korake, da se tu želja uresniči. Tokratno bo začetek, a dobra volja pramaga vse, mladina in starši na bo hvaležna za trud. S podpiranjem šolske kuhinje pa si bodo odlični svoje ime tržili in okoličani.

— **Nadučiteljsko mesto je razpisano** na Rastcu pri Ormožu, p. Ivanjkovi. Trozadržnica in z. plačilni razred. Prejane č. o dne 31. januarja 1908.

— **V Slovenjgradu** so pokopali zaljubo sredo 81letnega cirkornika mestne župne cerkve gospoda Jakoba Pavčerja. Opravljaj si svojo službo 42 let.

— **Passiva resistenca** poštarnih uslužbenecov končana. Dne 19. t. m. so bila končana popajanja poslancev s trg. ministrom Fiedlerjem, glede pasivne resistenice poštarnih uslužbenecov. Minister je odločil poslancem, da sporazumno z finančnim ministrom stori vse mogoče, da bi bile razmere poštarnih uslužbenecov izboljšane. Glasom te izjave bodo najprijaznejši uslužbenecov takoj razmere deloma izboljšane, ob enem se pa obvezno proglašajo, da doje v najkrajši dobi tudi do ureditve personalnih in finančnih razmer. Pomočni sluge dobe tudi letno 50 do 60 kron nagrade. V kratkem bodo predložene parlamentu načrti zakona o ureditvi razmer oficijantov, ekvipajntov in poštarijev, kakor tudi o ureditvi stalnih in postarnskih dohodkov. V najkrajšem času bodo imenovani 81 oficijantov za asistente, provizorja službeni doba bodo skrajšana.

— **Pogrebni** je v Zg. Radvini pod Mariborom hlaša And. Drotenka. Škoda je okrog 4000 K.

— **V Mariboru** je bil obsojen 36letni J. Hren, samski poselnik iz Trdnjke radi nenaravnih dejanj z dočki k smrti ječi.

— **Med „nemškimi“ veleposlaniki** pri volitvah v celjski okrajni zastop je volila proti Slovincem trdi — štajerska dežela, katera je lastnica dobrskih tople. Ne bi rekli ničesar, da se je vzdržala volitev; a tako pa pomaga astvarjati umetno nemško gospodarstvo v okraju. Enkrat bo tudi slovenske potrditvenosti konce.

— **Kako pospeševati družbo sr. Cirila in Metoda?** Razni rodoljubi stavijo razne nasvete. Služiti naj bi kinematograf, tudi nepraktičnega odkrivanja se morajo moče odkriti, ako plačamo letno 2 K; priporočajo se družinski avtomati, narodni znaki mestne plesni klubov (id. Družba sr. Cirila in Metoda pozdravlja z veseljem vsak praktični nasvet, po katerem bi se moglo pospešiti blaginjo in po njej koristiti Slovincem. Na čemernem rodu so sedaj: oglednice, narodni kolek, razumni listki, družbene sprejemnice in drugo drzbišno blago, ki je izkazuje kolobar za leto 1908 na strani 163 do 167.

— **Tudi na Polzeli** misli tamonjnih par tovarniških nemikarjev in

z njimi menda tudi ostali „Nemci“ kakor Vodojista, Plies in Jellen na — nemško šolo. Tako je rekel ravnatelj Prymova tovarne Edelhofer v Velenju, in se dostavlja, da ustanovitev nemške šole ni več delo. Na Polzeli imamo lepo urejeno šolstvo in zavedno prebivalstvo, ki ne sede nemikarjem na li-manice.

— **Zopet samomor rajaka.** V soboto dopoldan se je ustrelil pelec Sommer 27. pelopka v Gradcu (v takozvani „Dreihacken“ vojašnici) s svojo puško. Kroga mu je šla v levo stran prsi in je bil za nekaj minut mrtev. Pravijo, „da se je ustrelil iz nesrečne ljubezni“. Najbrž pa tiči vzrok zopet v surovem postopanju kakrga podčastnika.

— **Ustrelil se je zadnji petek** v Mariboru 36letni konjski mesar Alojz Jakup.

— **Umrila je v soboto popoldan** v Celju 84letna gospa Marija Čiba, N. v. p.

— **V Šmarju** se s 24. decembrom preklile pasji kontumaci. Trajal je dosti dolga, od 4. sept. t. l. naprej.

— **Iz Muzirja.** V sredo, 18. t. m. je imela naša „Narodna Čitalnica“ svoj 31. redni letni občni zbor. Čitalničarji so se odzvali v častnem števila. Po predsednikovem pozdravu podata tajnik in blaginjak svoji poročili. Koraci smo razvideli iz blaginjakovega poročila, stoji Čitalnica trdno na nogah, kar je proročilo lepo bodočnost. Posebno lepo je omeniti, da stoji veliko udov že nad 20 let trdno in vztrajno ter deluje krepko in plodno.

Predsednikom je bil voljen opetovano g. R. Pever, trgovec, odbornikom pa vsi iz prejšnjega leta: gg. Srečko Tršček (podpred.). Apot, Klemenč, Veit, in novo izvoljeni tajnik g. Drago Majer, učitelj. Kot knjižničarka pa gca. Tonči Ježotnik, učiteljica.

Pohvalno omenjamo gospico knjižničarko, ki je knjige s trudom, a lepo uredila, tako, da bo pa skipe obnoga zbora v kratkem otvorenja javna knjižnica. To je pomenljiv korak, katerega je storila naša Čitalnica, kajti knjige dosežejo le takrat svoj plemenit namon, ko izinejo iz zaprašenih kotov ter romajo med ljudstvom iz roke v roko, ki potem srka iz njih dnevne hrane, katere ima se toliko manjka. Sklenilo se je naročiti za 50 K raznih knjig, tako, da bo knjižnica bogata, ker je odložilo veliko rodoljbov po več različenih knjig. — Plemenito delo naprej!

Nadalje se se dolociti na vsako sredo čitalniški zabavni refer. Na pustni ponedeljek so priredi maskarada, kot običajno vsako leto.

Opozarjamo tem potom občinstvo v trgu in okolici, da se bodo knjige izposojale po knjižničarki gci. Ježotnik (evenc. namestniku gosp. Majer) vsake nedelje po prvi maši. Sezajete pridno po dobrem in poučnem čitvu, ki vam bo krajalo čas v dolgih zimskih večerih, vas vedrilo in bistriilo ter umodilo naš duševni zaklad. Nikdo naj se ne boji knjig, z veseljem sezi vsak po njih in narod naš bo rastle i po duha ter se s časom smelo kosat s s svojimi sosedom.

Ti Čitalničarji pa: zavečaj se svoje naloge v polni meri, delaj vsestransko in neutrudljivo na širnem polju duševnega procveta svojega naroda in rešena bo naloga tvoja ob 30letnem jubileju trojega obstanca.

Naprej po začetni poti možato, a sigurno!

P. S. Čast čitalniškem odboru, ki je naklonil družbi sr. Cirila in Metoda vsoto 5 K, za šolsko knjižnico pa 5 kron.

R.

— **Zamoreli se hočejo oprati.** Vas nič ne pomaga? Zvezarski poslanci se izgovarjajo sedaj — ko jih kliče narod na odgovor — da niso mogli biti narzoči pri glasovanju za znižanje davka na sladkor zato, ker so bili baje zadržani na opravih pri ministerstvih. To je zopet takšna farbarija, kakoršine je že vajena naša javnost od te strani.

Glasovanje za znižanje davka na sladkor se je vršilo namreč na večer, toraj ob časa, ko so iz ministerstev že zadržani odšli tudi najprijetnejši uradniki in je bilo tam najti le kakšnega uradnega slugo in pa — pometalce. Doselej nam ni bilo znano, da je zadržanje zvezarskih poslancev k tem sicer potrebnim uslužbenecem običajno, a če ste si Vi Benkoviči in Korosei res tam protekcije iskali, potem ni čudo, da so Vaši „uspehi“ res vredni Vaših protektorjev pometalcev.

— **Zavednim Slovincem Gornje-navlske doline!** Obsepn boj bijemo Slovenci za svoj obstanek.

Nelagodni pogin proti našemu narodu. Naši oboli nasprotniki, združeni brez razlike strank in misljenja v „Schulverein“ in „Stadmark“, polastiti se hočejo naše lastne grude. Slovinci nazadujemo na celi črti. Ne bode dolgo, ko bo število onih trgov na Slovenskem pčilo, ki bi bili brez nadeja — brez šulterjanske šole.

Tovarišice, katero žensko srce bi pač ne krevale, če vidi, kako nam grabi sovražnik našo mladino, ter nam jo potuje. Listajte svoje, zgodovino zgražamo se nad surovostjo divjih Turkov, ki so neumljeno trgali slov. materam iz naročja njihove otročice, jih gaali seboj in jih vzgajali v zagrinjene janjicare. Turki so sicer zgignili s površja, toda janjicari še sesajo nadalje kakor vampirji slov. kri.

Narod, ki mirno trpi, da mu nasprotniki ugošni najboljše moči, ima v sebi že kal smrti. Toda Slovenci hočemo se širiti! Zato, tovarišice, moramo tudi me glasno protestirati proti hrivicam, ki se gode našemu narodu!

Naši nasprotniki grede, če tudi so različnega mišljenja, različnega naziranja, z ramo ob rami v boj proti nam. Kadar hočejo zavdati Slovincem nov udarec, pozabijo na svoja nasprotna. pred očmi imajo le narodnostni moment.

Ker torej zahteva naša nar. dolžnost, da se tudi me združimo v našem edinem obrambnem društvu, zato tovaršice, Vas vabimo in kličemo 26. t. m. v Muzirje na ustanovni zbor ženske podružnice sv. C. in M. Slovence Gornjesavinske doline zavezujemo se svoje nar. dolžnosti in pristopimo polnočestilno k novo ustanovitvi podružnici.

Gornjesavinčanka.

— **Plesna veseljen prostor,** gas. društva v Trbovljah so ne vrši v nedeljo temveč že v soboto 4. prosinca 1908.

— **Dr. Karol Verstovšek** je v velikem hrepenenju po mandatu momentano zastavljal svoje liberalno prepričanje v mariborskem stolnem kaptilu in je dobil zato novo v črno platno vezano klerikalno prepričanje, katero mu narekuje boj proti vsem, kar je narodnega in sp. Stajerskem. Ker moža z njegovim vanbrstvijskim tonom in njegovim smešnim patosom ne prikeravamo nobnim nasprotnikom, se nadalje z njim in njegovimi „napadi“ na „Domovino“ se ukvarjamo.

— **Radi sole na Nuti** in naših besed o njej nas sedaj napada „Slov. Gospodar“ — kakor zmiraj, kadar se čutijo kje kake njegove soče prizade. Toda pove nam nam dčini „Slov. Gosp.“, zakaj č. ž. žolke sestre niso kupovale svojih potrebnih pri narod.

nem trgovce Kečku, ki stanuje v isti hiši, temveč pri nemikarjih na Meti?

— **V zvezi pomenetvanja krevinsko-leiterbiskopske šole** pridejo v oglednem času zanimive reči na dan. Dognalo se je, da so podpisovalci blagopisodnje, žene moče, ne da bi vedele, zakaj se gre. S tem „podpisovanjem“ se bo bavilo najbrž državno pravništro in nemikarji todo za vedno blamirani.

— **Iz Muzirja.** 26. t. m. na dan sv. Stefana, vrši se v Muzirju ob pol 3. uri popoldne v prostorih g. Vasleta ustanovni občni zbor ženske podružnice sr. Cirila in Metoda za Gornjesavinsko dolino. Po zborovanju priredi se v prid naše šolske družbe veselica s plesom. Pričakuje se, da združi ta dan vse narodno zavreče Gornjesavinčane.

— **Iz Muzirja.** „Savinski Sokol“ namerava prirediti, kakor čujemo ta predpust veliko maskarado. Znano je, vose občinstvu že iz prejšnjih let, kako dobro uspele in zanimive so bile vsakoletne „Školove“ maskarade. Opozarjamo tedaj že tempotom slavno občinstvo v Muzirju in celi Savinski dolini kakor druge sosedne na letošnjo maskarado, o kateri pričobimo se podrobno pravočasno. Na zdar!

— **3000 Interpelacij in 600 predlogov** se je že vložilo v novem državnem zborni. Kaj čuda, da interpelacije kmalu ne izidejo nič več, ker nimajo ministri časa ne prilike vsake odgovoriti. Tudi med predlogi jih bo morda dve tretjini, kateri so le voličem pesek v oči. Med te prištetni zlasti glasovne predloge dr. Benkoviča.

— **Dopis iz Trsta.** Priobčili smo v današnji številki dopis g. F. I. Tuma o koncu zadnje tržniške stavke v Trstu. Dopis je podpisal in za vse svoje trditve sam odgovoren. Toлика, da se nas ne bi napočno razmelo.

— **Iz Šimihela nad Muzirjem.** Kmetijska podružnica ima dne 29. decembra ob 9. uri predpoldne v prostorih gosp. Antona Strmčak p. d. Kolenc, krmčarja v Muzirju 1. redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Letno poročilo načelnika, tajnika in blaginjaka. 2. P. n. n. predavanje gosp. nadučitelja Pra-prutnika o odkrivanju sadnega dreveja in g. Fr. Gorizana, potovalnega učitelja o groznem z umetniimi gojilji. 3. Ob-novljenje udarne in sprejem novih udov. 4. Izvolitev delegatov za glavno skupščino. 5. Skupna naročitev kmetijskih potrebščin. 6. Razni predlogi. K obilni adeleži vabi vse ade in me načelnistvo.

— **Kranjsko.**

— **V Radovljem** je pri občinskih volitvah zmagala narodna — napredna stranka.

— **Samomor.** V Ljubljani si je na pokopališču pri St. Kristofa končal življenje 66letni stavkar v pokajo Otton Butler. Huda bolezen v grlu ga je gnala v smrt.

— **Bivši kaplan — protestant.** Bivši kaplan na Gorjah pri Bledi, Cepuder, je prestopil k protestantski veri in se je predložujo nedelo poročil v Gradcu z neko prednjo, katero je spoznal na Bledi.

— **Novim postojančelnikom** v Ljubljani je imenovan sedanji načelnik postaje v St. Petru, g. Susteršič. Južna železnica si vendar ni upala v Ljubljani postaviti Noveca.

— **V Niski pri Ljubljani** so našli na kamniški žel. progi mrtvo truplo. Sodi se da je bil drogov ubit in na progno položen. Po davnih polji, ki so je našli pri njem, se sodi, da je to krojca in posestnik Pražnikar iz Trebinja pri Kamniku. Dener ni je uznani zločinca odvezl.

— V Ljubljani je prestavljen del v drugosrednjo polico iz Dunajskega Novega mesta. Ker ni za vojake prostora v vojnih hišah, bodo nameščeni v privatnih hišah. Istotako tudi ne vedo v Gorici, kam bi dajali dragocene, kateri pridejo tje spomlad.

— **Spričano dekle.** 18-letna deklica Jožeta Hladnik v Ljubljani je zapeljala slovena v varstvo iz izročnega šteta k neravnemu činu. Obsojena je k tisočletni ječi.

— **Narova soljarja.** V Ljubljani okoli sta se spila na poti iz cerkve domov 12-letna fantja Alojzij Sojar in Fr. Novak. Sojar je Novaka smislil z nožem v roko in ga tako težko poškodoval, da je moral v bolnišnico.

— **Kranjski kmetijski družbi** je dalo poljedelsko ministerstvo 6000 K za izplačevanje nagrad za zboljšanje kmetov.

— **Volitve v kranjski deželni zbor** se vrše najbliž meseca februarja ali začetkom meseca marca po starem volilnem redu.

— **Obsojen** je bil v Ljubljani nemški četrtstolnik Štröckl k 24 ur zapora, oz. 30 K globe, 40 K pa za bolečino, ker je iz narodnega sovražstva udaril s pestjo po obrazu dragolovca Slovenca Ogrizka. V šoli je dobil 16 ur zapora. Sad nemške „kulture“.

Primorsko.

— **Koparski napad v Barkovljah.** 18-letnega zidarja Tančerja so napadli trije lopovi, ga podrli na tla, pretepali, mu vzeli denar in pobeželi. Zgodilo se je to ob pol. 11. uri zvečer na bolj samotnem kraju.

— **Amerikansko vojno brodetje** se pride v Trst kakor se je nameravalo, temveč odplove v Tih ocean k Filipinskim otokom, po katerih se cede Japoncem slane.

— **Nova oklopilca „Nadvojvoda Ferd. Maks“** stopi z Novim letom v službo, lancia bo 730 met. posadke. Nova oklopilca ima 13.600 ton in spada k „težki diviziji“ dveh in oja vred sedaj treh oklopih.

— **Stavka faktnov v Trstu** je končala s neprihodom stavkoječih. Pogajanja med delodajalci in delavci je začel namestnik princa Hohenlohe. Delavcem se povzela meza za 20 vin. in skrajša delavnik za pol ure. Na podlagi teh koncesij se bo sklenila devletna pogodba med delodajalci in delavci.

— **Tretji izvošek umorjen.** Zadnje nedeljo je ustrelil nek tujec, katerega je vozil izvošek Vidav iz Opčin v Sežano, svojega voznika Vidava. Ker sta se v Trstu že preimela dva enaka slučajja, vlada sedaj velik strah med izvoški.

— **V Tolkanu pri Gorici** so zamgali v vseh treh razredih slovo, naprednjaki z veliko večino. Veselje nad zmago je bilo v vasi zelo vroče.

— **Stara žena.** V Reki je umrla 102 leti stara Roza d. Andre. Pokopanja je imela 21 otrok in zapušta do 100 vnkov.

— **Demonstracije v Polju.** Zadnji petek zvečer so demonstrirali slovenski in za njimi socialistični delavci proti mestni gospodski, ki boče volitveč splošno draginja še zvišati davek a kirež in prijajo.

— **Potres so čutili preteklo nedeljo** v nekaterih krajih na Gorškem, kakor v kanalski in gorški okolici, pa tudi na Vipavskem.

— **Električno razsvetljavo** so upeljali v Lovran pri Opatiji.

— **Nova slov. časopisna.** V Trstu prične z Novim letom izhajati slov. klerikalni tednik „Zarja“. — Slovenski socialisti v Trstu prične z Novim letom izhajati „Delavski list“.

— **Deželni šolski nadzornik** na Gorškem je imenovan neki nemški profesor Perschinka z Dunaja, ki ne ve ziti slovenski niti italijanski.

— **Nestrpnost slovenskih klerikalcev.** Na Gorškem so trije državno-zborni poslanci Italijani, trije pa Slovenci. Dva slovenska klerikalca poslana Fon in duhovnik Gregorčič po sta izključena Štröckla iz vrste sredine in tako bodo zastopani Italijani v delegacijah trikrat. Slovenci dvakrat. Štröcklj je namreč slovenski naprednik. Srnostu takim izključam!

— **Trdno spajanje.** V Trstu je zapad na neki klopi ob cesti 33-letni mizar Francot. V spanju pa ga je obek tat popolnoma sčel in odnesel obleke.

Svetovne vesti.

— **Obsojena Julna železnica.** Pri železniški nesreči pri Porečah ob Vrbskem jezero je bil hudo ranjen potnik Fr. Lemberger. Celovški deželno sodišče je obsodilo Jazno železnico, da mora plačati Lembergerja za bolečine 40.000 kron, za zdravljenje pa 4900 K.

— **Veronank** bi se naj odpravil po načrto italijanskega namestnega ministra iz vseh ljudskih šol in se omejil le na cerkev.

— **Železniška nesreča.** Blizu Olomouca sta trčila dva tovarna vlaka skupaj. Oba stroja sta močno poškodovana. Težko ranjen je en vlakovodja in en zavirac.

— **Pisnu sv. Miklavžu in Jezusku.** V Združenih državah v Sev. Ameriki je prešla vsako leto pošta do 100.000 pisem, v katerih so pisali otroci Miklavžu in Jezusku po darove.

— **Seveda** so pisma kot nedostavljena uničili. Latos pa je odredilo poštno ravnateljstvo, da se vsa taka pisma izročijo dobrodelnim društvom, katera hočejo splošni želje majhnih prosilcev.

— **Avstrijska pošta** je odpravila leta 1906 682 milijonov pisem in 462 milijonov dopisnic. Podanega je bilo po pošti denarja za 1 milijardo 547 milijonov kron. Na 1000 prebivalcev pride povprečno 54.894 pisem, na vsakega posameznika na teden po jedno pismo.

— **17.000 slovenskih otrok** je v Istri brez — žole. Vlada gre seveda Italijanom na roko pri ustanavljanju italijanskih šol — slovenske so ji pa daveta briga.

— **Cigareta je okupodirala** v Zvezni farmaceutni Simida v kavarai. Ko je cigaret „izemša“ preiskal, je našel, da so bili v njej papirnati „kapselni“.

— **Toča v decembru.** V Kuti pri Brodu ob Savi je padala pretekli dni toča. Cela okolica je pokrita z več centimetrom debele ledesne skorje.

— **Velika rudniška nesreča.** Blizu Pittsburgha je podstih v nekem rudniku 400 rudarjev. Ker rudnik gori, ni upati na rešitev. Med ponesrečenimi je 300 Ogrrov.

Društvene vesti.

— **Gregorčičovo slavnostno priredi** središko bralno društvo „Etnost“ dne 26. decembra t. j. na dan sv. Stefana v šolskih prostorih v Središču. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: stojišča 20 vin., sedeli 60 vin. Za družbenike so stojišča gratis, sedeli pa po 30 vin. Polovica čistega dohodka je namenjena „Orednjemu odboru za Gregorčičev spomenik v Gorici“. Preplačila se braležno sprejmo.

Listnica uredništva.

Zagreb: Za današnje zapise. Prije prihodnje! Ido Laški trg in Mestje. (Vodav, vselej pravilno!)

2 kanarčka v sklopu vrednoteno prodaja. Kje poto spravljeno. 455

Posojilnica v Framu (okraj Maribor)

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

RAZGLAS.

Vsled sklepa načelnstva in nadzorstva z dne 22. grudnia t. l. obvestuje „Posojilnica v Framu“ hranilne vloge od 1. prosinca 1908 do preklica

po 4 1/2%

(od 100 kron vloge se dobi 4 krome 50 vinarjev obresti) in daje posojila od 1. prosinca 1908 do preklica pošti vključni

po 5 1/2%

na osebn kredit (na posode) pa **po 6%.**

FRAM, dne 22. grudnia 1907.

536 2-1

Načelnstvo.

Vizitke priporoča Zvezna fiskarna!

Narodna dolžnost vsakega Slovenca je zahajati k sledečim trgovcem, obrtnikom, gostilničarjem in denarnim zavodom!

Brežice:

Trgovina z mešanim blagom: Bocio Josip, Uršič in Lajpej.

Bizeljsko:

Trgovina z mešanim blagom in vinom: Frece Martin.

Celje:

Trgovine z manufakturnim blagom: R. Stermer, Karol Vanč.

Trgovina s papirjem: Zvezna trgovina.

Trgovina s špeerskim blagom: Kolenc Anton, Pečnik Franc.

Trgovina z mešanim blagom: Franjo Karlovšek.

Trgovina s steklom: Strupi Franc.

Trgovina z urami in zlatino: Salnič Rafael.

Trgovina s žganjem: Diehl Robert.

Brivnice: Anderwald Rod., Kapus Ivan.

Četlarski mojster: Kolšek Martin.

Fotograf: Pick Viljem.

Gostilne: „Skalna klet“, „Stadt Graz“.

„Narodni dom“, Josip Sevcnikar,

Lava pri Celju.

Kljetavničar: Rebek Ivan.

Knjigovoznica: Zvezna knjigovoznica.

Krojaki mojstri: Zabokotek Josip,

Hočevar Josip.

Mesarija: Steiler Josip.

Modistinja: Pick Matilda.

Pečarija: Voljak Franc.

Šlikar: Bevc Viktor.

Stavbeni podjetnik: Kukanec Vinko.

Tiskarna: Zvezna tiskarna.

Denarni zavodi: Južnoštajerska hranilnica in celjska Posojilnica v Narodnem domu, Zadruga Zveza v Celju, Lastni dom v Guberji pri Celju.

Zavarovalna banka: „Slavija“, Ivan Likar, zastopnik.

I. češka zavarovalna družba: Alojzij Terček, zastopnik.

Gor. Radgona:

Denarni zavodi: Posojilnica v Gorzji Radgoni.

Ivanjkovci:

Trgovina z mešanim blagom: Petovar Lovro.

Prijave sprejme „Slovensko trg. društvo v Celju“.

Kozje:

Umetni mlin in žaga: Maček Anton

Mislinje:

Trgovina s mešanim blagom: Salekar Martin.

Gostilna in lesna trgovina: Iseli Konrad.

Mozirje:

Indelovatelj sode vode: Miklav Anton.

Trgovina s mešanim blagom: Pevec Rudolf.

Slovenjgradec:

Trgovina z mešanim blagom: Druskočič in Valenčak.

Sv. Miklavž pri Ormoži:

Trgovina s mešanim blagom: Oton Vrhnjak.

Sv. Frančišek (Ksaveri):

Trgovina s mešanim blagom: Sem Jakob.

Šmarje pri Jelšah:

Trgovina z mešanim blagom: Štupica Anton, Lasehnigg Janec.

Denarni zavodi: Hranilnica in posojilnica v Šmarji.

Gostilna: Habjan Ivan.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Koncertni inženir izdelovatelj mlinov: Josip Čretnik.

Trbovlje:

Indelovatelj harmonik in mizar: Mervar Anton.

Krojač: Pinterič Niko.

Vransko:

Trgovina z mešanim blagom: Oset Franc.

Zibika, pošta Šmarje:

Trgovina z mešanim blagom in gostilna: Zabokotek Ivan.

Uradnik

ki pozna zemljiske knjige
se sprejme.
Stenografi imajo prednost.
Pomošče na upravnistvo
„Domovina“ 452 3-2

Vseučilišnik

Vse slovenske in nemške stenografije
zeli vstopiti v odvetniško ali notarsko
pisarno. Pomošče na upravnistvo
„Domovina“ 446 5-4

Samo pri R. STERMECKI, Celje.

Samo pri R. Stermecki, Celje.

Kje se kupi najboljšo in najceneje srajce in ovratnike?
Kje se kupi najboljšo in najceneje fine moderne kravate?
Kje se kupi najboljšo in najceneje zimsko pleteno perilo?
Kje se kupi najboljšo in najceneje žepne robce in rokavice?
Kje se kupi najboljšo in najceneje ženske in moške nogavice?
Kje se kupi najboljšo in najceneje garniture za postelje in mize?
Kje se kupi najboljšo in najceneje odeje volnene in satinaste?
Kje se kupi najboljšo in najceneje fine preproge in zastore?
Kje se kupi najboljšo in najceneje namizne pete in servijete?
Kje se kupi najboljšo in najceneje platno za perilo in prtiče?
Kje se kupi najboljšo in najceneje moderne šerpe in robce?
Kje se kupi najboljšo in najceneje blago za ženske obleke?
Kje se kupi najboljšo in najceneje blago za moške obleke?

Samo pri R. Stermecki, Celje.

Samo pri R. STERMECKI, Celje.

Nova vinska postava

v obliki plakata
doblja se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znakmah.

Galošne, prave ruske, s znamko „ZVEZDA“ P. Kostić v Celju.

Za Božič!

Svilnati papir bel in barvani.
Barvani papir na eno stran.
Barvani papir na obe strani.
Zlati in srebrni papir, gladek.
Zlati in srebrni papir, presan.
Zlata pena mali in veliki zavitki.
Podobice za jaslce.
Božične jaslce od najpreprosteje do najfinije izpeljave.
Zica za cvetlice v vseh debelostih.
Cvetje v raznih barvah
Šumeče zlato (Rouschgoldt).
Srebrne in zlato zvite strune (Bonbon).
Miti srebrne, zlato, bakrene in sortirane.
Barva za mah.
Božične dopisnice.

Razpošiljatev na
debelo in drobno

OKRASKI za božično drevo.
Knjižica s podobami za otroke.

Za božična in novoletna darila.

Albumi za slike in poezije.
Pisarni papir v kasetah
od najpreprosteje do najfinije vrste. Velika izbira
tintnikov iz kovine, pisalnih map,
škatljic z barvami molitvenikov in.
Albumi za dopisnice.

Družinske pratike za 1908. Blazni-
kove pratike male in velike po originalnih cenah.

Novoletne dopisnice.

Zvezna trgovina v Celju.

Karol Vanič, Celje, Narodni dom

Iznenadno znižane cene

Najnovejše svilene, bar-
žunaste in volnene bluze.

Velika modna in manufakturna trgovina.

Perilno blago.

Modno in črno sukno za obleke v vseh kakovostih.

Namizne in posteljne garniture, odeje, zastori in salonske garniture.

392 46-11